

MITÄ ON PÄÄMIEHISYYS

KEHITYSVAMMAINEN HENKIÖ PÄÄMIEHENÄ

Lähde: Projektipäällikkö Ritva Hämäläinen,
MAP-projekti, Savon Vammaisasuntosäätiö

PÄÄMIEHISYYS

Kansalaisuus
Ihmisoikeusnäkökulma
Yhdenvertainen kohtelu
Itsemääräämisoikeus
Yksilöllisyys
Yhtäläiset mahdollisuudet
Valinnan vapaus ja valinnan mahdollisuudet
Täysi osallistuminen

YK:N VAMMAISTEN OIKEUKSIEN YLEISSOPIMUS
EUROOPAN NEUVOSTON VAMMAISPOLIITTINEN TOIMINTAOHJELMA
VAMPO: SUOMEN VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA
SUOMEN PERUSTUSLAKI
LAKI SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAAN ASEMESTA JA OIKEUKSISTA
VAMMAISPALVELULAKI

Minun elämäni, minun valintani

Saan **TIETOA, SUUNNITTELEN,** kokeilen, osallistun, vaikutan ja valitsen. Saan tukea ja **PÄÄTÄN.**

Löydän oman yksilöllisen elämän polkuni

- olen oman elämäni päämies.

Olen elämäni paras asiantuntija

Asiantuntijuus

tarkoittaa sitä, että minä tiedän paremmin kuin joku muu, mitä haluan tehdä ja millaista elämää haluan elää.

Muiden tehtävänä on oppia tuntemaan minut ja auttaa minua toteuttamaan elämäni.

Haluan olla osallinen, en pelkää osallistuja

Osallisuus

on antamista ja saamista,
vuorovaikutusta.

Siihen päästään paneutumalla minun
asioihin ja toiveisiin ja selvittämällä
minulle helpotajuisesti,
mistä on kysymys.

"Vaikeuteni" eivät merkitse "kyvyttömyyttäni"

Itsemääräämisoikeus

tarkoittaa sitä, että minulla
on mahdollisuus elää omien
taitojeni ja ominaisuuksieni
mukaista arkielämää
muiden joukossa valiten ja
päättäen samoista asioista
kuin muutkin.

Päätöksenteko ei ole minulle aina helppoa

Tuettu päätöksenteko

tarkoittaa sitä, että minulla on oikeus saada päätöksentekooni tukea.

Tuki voi olla esimerkiksi

- auttamista tiedon etsimisessä
- vaihtoehtojen ja ratkaisujen etsimistä
- haittojen punnitsemista, päätösvalintojen ja niiden seurausten selittämistä.

Kannattaa kysyä minulta itseltäni

Aito kuuleminen ja mielipiteiden kunnioittaminen

edellyttää, että lähiyhteisöni (perheenjäsenet ja muut läheiset sekä ammattihenkilöstö) näkevät kykyäni tehdä omia valintojani ja päätöksiani.

Minulla on oikeus erehtyä ja tehdä virheitä

Minulla on oltava mahdollisuus
oppimiseen ja kehittymiseen.

Omannäköisen elämäni suunnittelun
tukeminen edellyttää selkeyttä,
sitoutumista ja rohkeutta.

Se vaatii myös riskien arviointia ja
positiivisten riskien ottoa.

Pienillä teoilla on minulle suuria merkityksiä

Tulevaisuus ei ole jokin paikka,
johon olemme menossa, vaan paikka
jonka luomme.

Päämieheksi opitaan, ei synnytä

**Kyky tehdä omia päätöksiä ja valintoja vaatii minulta harjoittelua.
Päämiehisyyttä voin opetella vähitellen.
Samalla opin ottamaan vastuuta omasta elämästäni.**